

"הזמן וההזדמנות"

"החודש הזה לכם" – "הוא מסור בידכם ואין אתם מסורין בידו"

רמדאן בטבריה | סייד קשוע

טבריה חמה בבוקר כמו שהיא בוערת לפני השקיעה, ולנו לא נותרה ברירה אלא לשרוך עם הילדים במים, מכוסים בשכבות גדולות של משחות הגנה מקרינה ולחפש מעט צל שמספקת הרשת שנמתחה מעל אזור המים הרדודים...

"מה יהיה עם הילדים?" שאלה אשתי את שאלתה הקבועה והכניסה את ראשה אל המים לצננו. "נראה לי שהם יהיו בסדר", עניתי לה כשהוציאה את ראשה, וטבלתי את ראשי שלי, "הם שותים מספיק מים, הם יהיו בסדר, אני מקווה". "לא, אני לא מתכוונת לחום", היא אמרה, "אני מדברת על הרמדאן".

"מה איתו?" עניתי וסובבתי את ראשי בעדינות ימינה ושמאלה בעודי מחייך, מוודא שאיש לא שמע אותה מזכירה את חודש הצום, "ואת יכולה לדבר קצת בשקט בבקשה?" "...לא מפריע לך שהם לא יודעים מה זה בכלל?" - עכשיו היא לחשה. "ודאי שהם יודעים. הודענו להם כשזה התחיל. זאת אומרת באיחור של יום, אבל הודענו להם". "לא לזה אני מתכוונת", היא אמרה, "זה שאין להם התחושה, אתה מבין, כמו שלנו היתה פעם כשהיינו בגילם - האווירה, המסורת - לא יודעת, אני קצת מרחמת עליהם לפעמים". הסתכלתי על שני הילדים סוחטי הרחמים שלה שוחים בבריכת המלון חמישה כוכבים, שוחים כמו ילדי קיבוצים, אחרי שנתיים של לימודי שחייה בחוות הנוער הציוני. אילו תנועות יש לו לקטן בסגנון חתירה, חשבתי בלבי וחייכתי לנוכח המחשבה שהצלחתי להפוך את הילדים שלי לערבים שיודעים לשחות בגיל צעיר כזה.

"אתה מבין", אמרה אשתי בקול ואני סימנתי לה באצבע על הפה שהיא שוב צועקת. "אוי סליחה", היא אמרה והמשיכה, "נכון היה כיף ברמדאן בטירה כשהיינו קטנים?"

שוב היא אמרה את המלה המפורשת רמדאן ולא הותירה לי ברירה אלא לשחות עוד בריכה אחת הלך חזור, כאמצעי טשטוש...

לא הספקתי לחשוב והנה אני קרוב לקרקעית, כמו כשהייתי ילד קטן בטירה, הנה אני ממתין יחד עם סבתא בחוף לקולו של המואזין שייתן את האות לסיום הצום של אותו יום, שר יחד עם האחים שלי שירים מיוחדים ששרו כל הילדים, מעודדים את המואזין להקדים להציל את הרעבים. אני עושה תנועות ארוכות בידיים, משחרר בועות אוויר בעדינות מהאף, לאט-לאט, ורואה איך אנחנו יושבים כל המשפחה ביחד סביב שולחן רמדאן צבעוני, מחכים לאות כדי להסתער על הארוחה שאמא הכינה, אף שלא הייתי בטוח בכלל כמה מבני משפחתי צמים. זה לא היה העניין בכלל, הצום עצמו לא היה חשוב. אחר כך שתינו תה וישבנו מול תוכניות החידות ששודרו בערוץ הירדני,

אני מתרומם מהמים קרוב לאשתי ומודיע לה שלא, לא היה כיף בטירה ברמדאן כשהיינו קטנים ולא, אין לה סיבה לדאוג, לילדים שלנו לא חסר כלום, תראי כמה שהם נפלאים.

סייד קשוע, מתוך טור שפורסם ב"הארץ", 20.08.2010

מעשה ברבי חייא הגדול, שעלה הירח ערב ראש השנה והלכו הספנין (יורדי הים) לאורו, מהלך (מרחק) ג' מילין. ראה אותו ר' חייא, נטל צרורות ועפר והיה זורק בה. אמר לו: למחר אנו מבקשין לקדשך ועלית לך עכשיו. מיד נבלע במקומו.

(ילקוט שמעוני - פרשת בא, רמז קצ"א)

תני ר' הושעיא: גזרו בית דין שלמטה ואמרו היום ראש השנה. אמר הקב"ה למלאכים העמידו בימה והעמידו סגורין ויעמדו ספיקטורין/קטגור, שגזרו בית דין למטה ואמרו היום ראש השנה.

נשתהו העדים לבוא או נמלכו בית דין לעברה למחר.

הקב"ה אומר למלאכי השרת: העבירו בימה ויעברו סגורין ויעברו ספיקטורין שגזרו בית דין למטה ואמרו ראש השנה למחר.

... יתכנסו כל מלאכי השרת אצל הקדוש ברוך הוא, ואמרו לפניו: ריבון העולמים, אימתי הוא ראש השנה? והוא אומר להם: "לי אתם שואלים? אני ואתם נשאל לבית דין שלמטה".

(ילקוט שמעוני - פרשת בא, רמז ק"צ)

ילקוט שמעוני היו לקט מדרשים קדומים על התנ"ך. לא ידוע רבות על מחבר הילקוט או על זמן יצירתו. מיוחס לרבי שמעון אשכנזי מפרנקפורט.

חיים נחמן ביאליק / תרצ"ד

"עצתי האחת היא: חוגו את חגי אבותיכם והוסיפו עליהם קצת משלכם לפי כוחכם ולפי מסיבתכם. העיקר, שתעשו הכל באמונה ומתוך הרגשה חיה וצורך נפשי, ואל תתחכמו הרבה. אבותינו לא נמאסו עליהם שבתותיהם ומועדיהם, אף על פי שחזרו עליהם כל ימי חייהם כמה וכמה פעמים בנוסח אחד. הם מצאו בהם כל פעם טעם אחר והתעוררות [התעוררות] חדשה. וידע אתה מפני מה? מפני שהייתה בהם לחלוות וברכת החג שכנה בנפשם. אלה שאינם מוצאים טעם בחגים ובמועדים, סימן שנפשם ריקה ותוכם חול, ולא לה אין תקנה". מתוך מכתבו לחיים אומנסקי מגנייר (1930)

חיים נחמן ביאליק (9 בינואר 1873 – 4 ביולי 1934), מגדולי המשוררים העבריים בעת החדשה, מסאי, סופר, מתרגם ועורך שהשפיע רבות על התרבות היהודית המודרנית. ביאליק זכה לתואר "המשורר הלאומי".